

liga fíggarligu ábyrgdina. A heysti í 1937 gav hann so tinginginum eina frágreiðing um málið, og úrslitið varð, at tingið samtykti at góðkenna skeiðið og at játta tann neyðuga peningin.

Ein orsök til, at tað umsiðir varð komið burtur úr nagagtóðnni í studentaskulamálinum, mundi helst vera, at nú vóru nakrir føroyskir lærarar tøkir. Thomas Nygaard, ið varð settur sum fyrstjóðumaður, hevði tikið embætispróg í enskum og týskum í 1933. Hann skrivaði til Erik Petersen og Christian Haraldsen, sum báðir vóru í Danmark, og bað teir koma heim at undirvísa á skúlanum. Erik Petersen tók embætispróg í danskum og tónleiki í 1936, og Christian Haraldsen tók embætispróg í týskum og frønskum í 1937.

Longu í juni mánaði varð lýst í bløðunum, at studentaskiðið skuldi byrja 1. september í 1937, og lærararnir gingu nú í Havn og bíðaðu ótolnir, til dagurin kom. Spurningurin var, um nakrir næmingar mundu fara at koma. Men tað stóð ikki á. 15 næmingar teknaðu seg til fyrsta studentaskiðið, og triggir næmingar teknaðu seg til fyrireikingarflokkin ella preliminærskiðið.

Ein annar trupulleiki var at útvega undirvísingargheli og undirvísingaramboð. Her hjálpti Christoffer Lützen, stjóri á realskúlanum. Hann var so beinasamur at læna studentaskiðnum skúlastovur í realskúlanum, men undirvísingin mátti fara fram seinna partin frá klokkan 15 - 21.

Umframt teir triggiar føstu lærararnar undirvístu eisini Christoffer Lützen og Jákup Dahl, próstur. Longu næsta árið vóru 30 næmingar og fyra flokkar á skúlanum, og í 1938 komu tveir danskir lærarar eisini at starvast á skúlanum.

Sjey studentar...

A sumri í 1939 var so tann fyrsta studentspróvtøkan í Føroyum. Sjey studentar og fyra preliminærnæmingar tóku prógv. Tó próvtøkan

var av, var tað ein hátíðardagur í Havn. Samband Føroyskra Studenta skipaði fyri fólkafundi á Skansanum, har rættiliga nógv fólk var komið saman. Havnar Sangfelag sang, og orkestrur spældi. Fyrsti røðari var Edward Mitens, lögtingsmaður, ið ynskti tillukku vegna løgtingið. Síðan helt Pauli Dahl, yvirlækni røðu, og Sofus Joensen vegna studentarnar.

Síðan varð farið í Havnar Klubba, har Samband Føroyskra Studenta beyð til veitslu. Nógv fólk var komið saman, og nógvir av teimum eldru føroysku studentunum vóru við. Hans Andreas Djurhuus hevði skrivað langa yrking til veitsluna, og Jákup Dahl helt veitslurøðuna. Mitt undir borðhaldinum kom fjarrit frá Jóannes bónda til studentarnar. Eftir borðhaldið varð farið upp á gólv, og dansað varð til langt út náttina.

Skiptil var nú settur á, men tey næstu árin hendi ikki nógv í studentaskulamálinum. Kriggið brast á, og feroingar høvdu annað at hugsa um, Krigsárin ávirkaðu eisini skúlan. Hesi árin mátti skúlin klára seg uttan hjálp úr Danmark. Uppgávurnar til próvtøkuna máttu gerast í Føroyum, og próvdómarnar máttu eisini finnast í Føroyum.

Skúlin flutti í sanatoriløð

Studentaskúlin hevði truplir húsaumstøður í nógv ár. Tey fyrstu árin lænti hann skúlastovur frá realskúlanum, og undirvísingin mátti fara fram seinna partin og út á kvöldi. Í 1946 flutti skúlin út í VBV-húsinu úti við Skansan, men tey vóru alt ov lítil og ótúðarhóskandi.

Í 1947 varð matematisk deild sett á stovn, og tá varð ein fysikkstova bygd afturat VBV og ein íbúð til fyrstjóðmanin. Hesi hølini mátti skúlin hjálpast við, til hann síðst í 50-unum fekk nakrar skúlastovur afturat í eini barakk, sum kommunan átti í Jónas Broncksgøtu. Undir hesum umstøðum húsaðist skúlin tey fyrstu 25 árin. Á 25 ára degnum flutti

Tey fyrstu árin lænti Studentaskúlin skúlastovur frá realskúlanum, og undirvísingin mátti fara fram út á kvöldi. Men í 1946 varð flutt út í VBV-húsinu úti við Skansan

skúlin niðan í Hoydalar, har gamla sanatoriløð varð umvælt til skúla. Í Gamla húsi vóru innrættaðar 10 vanligar skúlastovur, serstovur til náttúrfrøði, fysikk, kemi og sang, lærarastova og skrivstova.

Átlanin var alla tíðina at byggja ein skúla við kostdeild, og tá flutt varð niðan í Hoydalar, varð ein kostdeild sett á stovn. Kostdeildin, sum kundi hýsa 25 dreingjum, var í Nýggja húsi, meðan køkurin og matarhøllin til kostdeildina vóru í Gamla húsi.

Adrenn flutt varð niðan í Hoydalar, varð eftir drúgt orðaskifti gjørt av at byggja ein nýggjan studentaskúla, og í 1961 varð farið undir byggingina í Hoydølum. Í 1964 vóru tær fyrstu skúlastovurnar tiknar í bruk.

Í Gamla húsi varð síðan innrættað kostdeild til 45 næmingar. Hetta var dreingjakostdeild, meðan Nýggja hús gjørdist gentukostdeild.

...og pisutalið tók at vaksa

Tey fyrstu 22 árin var skúlin skipaður sum eitt tvey ára studentaskið og tvey ára preliminærskið, men áttanin var alla tíðina at fáa ein veruligan studentaskúla. Í 1959 varð skúlin umskipaður til ein trý ára studentaskúla og ein trý ára realskúla.

Tey fyrstu 20 árin vóru í meðal góðir 10 studentar lidnir um árið, men í 60'unum vaks næmingatalið, og í seinnu helvt av 60'unum fór rættuliga at vaksa í studentatalinum. Í 1968 vóru fyrri fyrstu ferð tiknar tveir matematiskir flokkar inn, og í 1972 varð málsliga deildin eisini víðkað, soleiðis at tveir flokkar vóru tiknar inn á hvørjum ári.

Í 1972 fekk skúlin eisini eina samfelagsgrein, soleiðis at næmingar á bæði matematisku og málsliga deildini kunnu velja sær hesa grein eftir fyrsta árið. Í 1973 varð skúlin aftur útygdur við eini náttúrfrøðiligi grein, sum næmingarnir á matematisku deild kunnu

velja aftan á tað fyrsta árið.

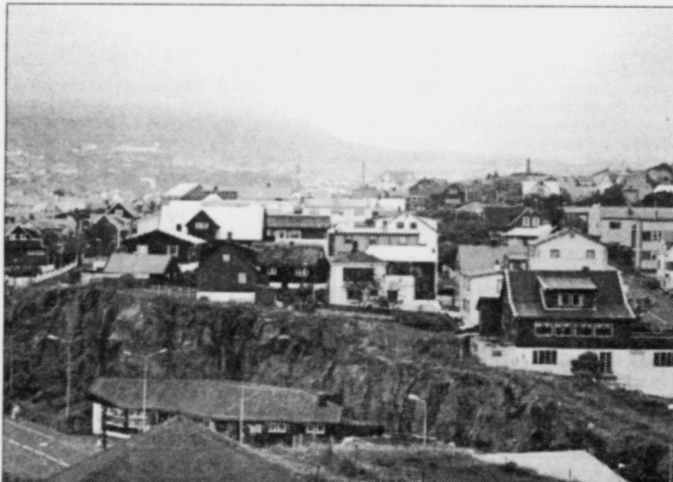
Realdeildin fall burt

Tá framhaldsdeildir komu á øllum teimum størru byggunum, minkaði tørvurin á realdeildini hjá studentaskúlanum, og í 1973 vóru teir seinastu realskúlanæmingarnir tiknar inn. Menn í staðin kom so HF. Í 1974 varð HF-útbúgvingin sett á stovn í Hoydølum við tveimum deildum úti um landið - eini í Suðuroy og eini í Klaksvík.

So hvørt, sum áhugin gjørdist størri fyri students- og HF-útbúgvingini, vaks trýstið á skúlan í Hoydølum. Okkurt árið vóru fyra matematiskir, fyra málsligir og triggir HF-flokkar tiknar inn á skúlan. Skúlin kundi ikki taka ímóti øllum næmingunum. Í 1980 varð HF-skeið eisini sett á stovn við Gøtugjógv, og hetta var byrjanin til tann nýggja studentaskúlan, sum løgtingið samtykti at seta á stovn við Gøtugjógv í 1982. HF-deildin í Klaksvík varð samstundis lögð undir henda skúla.

Seinastu árin eru eisini hendar broytingar í fyrirsitingini hjá studentaskúlanum. Hesin skúli hevur frá byrjan verið ein reint føroyskur skúli, og landskassin hevur borið allan kostnaðin av rakstrinum. Men pedagogiska ábyrgdina av skúlanum hevur danska undirvísingarmálaráðið havt um hendi øll árin til 1979, tá pedagogiska ábyrgdin varð yvirtikin og lögð undir Landsskúlafyrirsitingina.

Keldur Føroya Studentaskúli og HF-skeið 50 ár, Jógvan Jespersen, Føroya Studentaskúli 1937-1987

Hesar báðar myndirnar eru tiknar úr sama sjónarhorni. Myndin høgrumegin er tikið gjár, meðan myndin vinstrumegin man vera tikið tíðliga í fimtiárunum. Húsið, ið sæst næst brúnni á eldru myndini er VBV-húsinu, sum hýstu studentaskúlanum frá 1946 til skúlin flutti niðan í Hoydalar í 1964

